

Kvægøkonomisk nyhedsbrev

Af Jannik Toft Andersen

Videncentret for Landbrug, Kvæg, Team Bedriftsledelse

jta@vfl.dk

Nr. 2 maj 2012

Tingenes tilstand her og nu

I 2. kvartal 2012 forventes der for det gennemsnitlige konventionelle kvægbrug et driftsresultat pr. kg mælk på 6 øre. Der er forventning om et vanskeligt kvartal med pres på mælkeprisen og høje foderpriser. Til gengæld er oksekødspriserne stadig på et højt niveau og renterne lave – dog forventes bidragene at stige.

- 2011-resultat for det gennemsnitlige malkekvægbrug i de foreløbige regnskaber ligger lavere end, hvad Videncentret for Landbrug, Kvægs prognose fra december forudså. Dette skyldes lavere bruttoudbytte fra marken samt højere kapacitets- og finansieringsomkostninger.
- "Mælk minus foder" ligger i øjeblikket på 1,21 kr. pr. kg mælk for den gennemsnitlige konventionelle mælkeproducent og på 1,09 kr. pr. kg mælk for den gennemsnitlige økolog.
- Afregningsprisen er pt. 2,50 kr. pr. kg konventionel standardmælk og tilsvarende 3,05 kr. pr. kg økologisk standardmælk. Siden nytår er mælkeprisen blevet sænket med 14 øre. Mælke markedet er i øjeblikket præget af, at efterspørgslen ikke kan følge med det store udbud. Der må forventes yderligere pres på mælkeprisen de kommende måneder. Der er dog tegn på, at produktionsstigningerne i EU er ved at aftage.

- Grundet et lavere antal slagtninger er prisen på oksekød steget markant de første måneder i 2012. Dog kan priserne på ungtyre komme under pres grundet stort udbud.
- Kornpriserne er i øjeblikket meget svingende, hvilket skyldes modsatrettede signaler med hensyn til høsten 2012 i henholdsvis USA og Europa.
- Foderbyg er steget med omkring 10-15 kr. pr. hkg siden sidste kvartal. På grund af den argentinske tørke er prisen på sojaskrå steget ret markant. Stigningerne på sojaskrå har trukket priserne på substituerende proteinkilder op.
- Med de nuværende vækstudsigter og den aftagende inflation forventes renterne ikke at stige. Den sydeuropæiske gældskrise er med til at holde de danske rentesatser nede, da Danmark betragtes som "sikker havn". Mens rentesatserne stadig er på lavt niveau, er der meldinger om stigende bidragssatser og rentemarginaler. Der forventes yderligere stigninger i 2012 på disse.
- Den foreløbige opgørelse af ligevægtsprisen for kvote på mælbørsen ligger mellem 0,98-1,02 kr. pr kg mælk. Det er omkring samme niveau som de ved to foregående børser.
- I det netop afsluttede kvoteår blev den samlede kvoteudnyttelse på 99,79 %, og dermed slipper de danske mælkeproducenter lige netop for at skulle betale superafgift.

Driftsresultat pr. kilo mælk

Driftsresultatet pr. kg mælk for det gennemsnitlige konventionelle kvægbrug forventes i 2. kvartal af 2012 at blive på 6 øre. Dette er et fald på 6 øre i forhold til forrige kvartal. Driftsresultat pr. kg mælk har været faldende siden 3. kvartal 2011, og ligger i øjeblikket cirka på samme niveau som ved årsskiftet 2010/2011

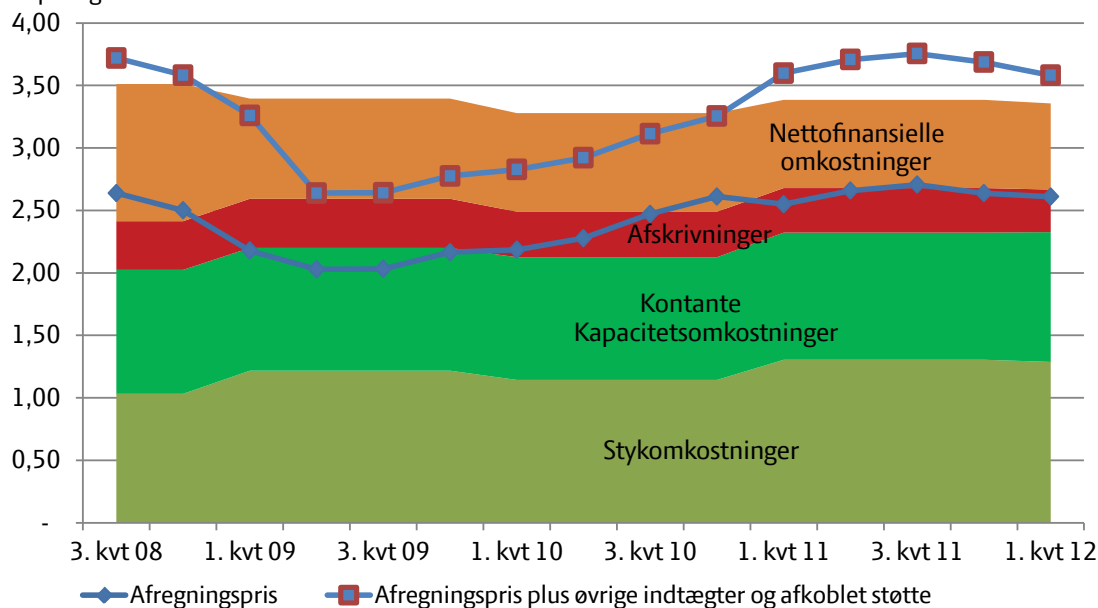
I forhold til de forrige udgaver af "Kvægøkonomisk nyhedsbrev" er forventninger til resultatet pr. kg mælk for de fire kvartaler i 2011 blevet nedjusteret med 12 øre pr. kg mælk. Det skyldes, at de foreløbige regnskaber viste et lavere gennemsnitligt resultat end det forventede resultat i indkomstprognoserne fra 2011. Omkring 3 øre af forskellen kan forklares ved, at bruttoudbyttet fra marken blev lavere, end hvad indkomstprognosen fra december 2011 forventede.

Forskelle i kapacitetsomkostningerne kan forklare 4 øre af forskellen. Dette skyldes at disse i de foreløbige regnskaber er steget mere end produktionsomfanget. De resterende 5 øre pr. kg mælk kan forklares ud fra forskelle i finansieringsomkostningerne. Dette skyldes hovedsagelig realiserede tab fra finansielle forretninger. Disse er ikke medtaget i prognoserne, da de er særdeles vanskelige at kvantificere.

Udover at driftsresultatet skal aflønne ejerfamiliens arbejdsindsats og forrentning af egenkapital, skal driftsresultatet også dække afskrivningen af kvote, da ingen af disse poster indgår i beregningen af driftsresultatet.

Figur 1. Indtægter og omkostninger pr. kg leveret mælk for det gennemsnitlige konventionelle malkekvægbrug.

Figur 1. Data stammer fra DLBR's Økonomidatabase, 2008-2010-tallene er realiserede regnskabstal. 2011 og 2012-tallene er kr. per kg mælk

med udgangspunkt i Videncentret for Landbrug, Kvægs indkomstprognose fra marts 2011. 2011-tallene er tilpasset efter de foreløbige regnskaber.

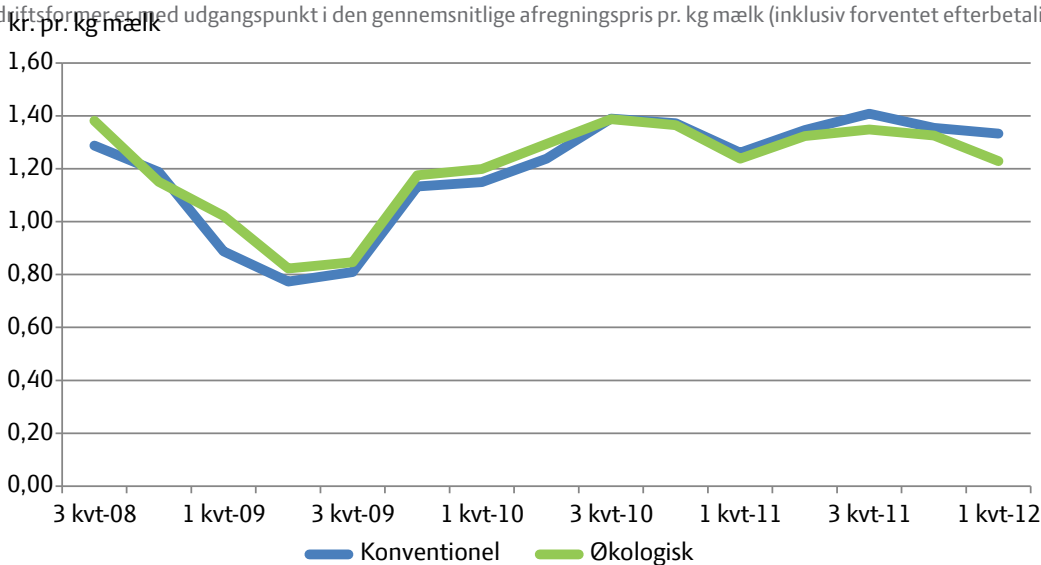

Mælk minus foder

Følgende nøgletal fortæller, hvor meget der er tilbage af mælkeprisen, efter alle foderomkostninger er afholdt.

Figur 2. Mælk minus foder for hhv. konventionel og økologisk mælk, stor race

Figur 2. Udviklingen i nøgletallet "mælk minus foder" fra 4. kvartal 2008 til 1. kvartal 2012. Mælkeindtægten for begge driftsformer er med udgangspunkt i den gennemsnitlige afregningspris pr. kg mælk (inklusive forventet efterbetaling og

kr. pr. kg mælk konsolidering på ejerbeviser, men eksklusiv sæson) fra Farmtal Online. Foderomkostninger pr. kg mælk er for begge driftsformer fremkommet med udgangspunkt foderplan 1 i budgetkalkulerne fra Farmtal Online 2011 og 2012 for malkekøer, stor race med opdræt, 1 årsko + 1,1 årsopdræt. 4. kvartal 2008 frem til 1. kvartal 2011 er realiserede priser, mens 2. kvartal 2012 er prognosepriser.

Nøgletallet "mælk minus foder" ligger i indeværende kvartal på 1,21 kr. pr. kg mælk for den

gennemsnitlige konventionelle producent. Det er 3 øre lavere end forrige kvartal. For de konventionelle producenter er nøgletallet nu på niveau med 1. kvartal 2011.

For økologerne forventes nøgletallet at ligge på 1,09 kr. pr. kg mælk i 1. kvartal 2012. Her er der tale om et fald på 5 øre i forhold til 4. kvartal 2011. Den ugunstige udvikling for økologerne i forhold til de konventionelle producenter skyldes, at de økologiske fodermidler gennem det sidste års tid er steget relativt mere end de konventionelle fodermidler. Dette forstærkes af sænkningen i Arlas økologitillæg.

Mælkepris

Den gennemsnitlige afregningspris for konventionel standardmælk, tung race (4,2 % fedt, 3,4 % protein) er i øjeblikket på 2,50 kr. pr. kg mælk for konventionel mælk og 3,05 kr. pr. kg for økologisk standardmælk tung race.

I 2012 har Arla sænket mælkeprisen tre gange. Den seneste sænkning i prisen var den 30. april, hvor mælkeprisen blev sænket med 2 øre. Den nuværende mælkepris ligger omkring 14 øre under, hvad den gjorde 31. december 2011 og der er stor sandsynlighed for yderligere pris-sænkninger i de kommende måneder.

Ifølge chefkonsulent Kristian Svendsen, Landbrug og Fødevarer er det globale mælke marked kendetegnet af et vist overudbud. Produktionen er steget meget i de toneangivende mælkeproducerende lande. Grundet den stigende produktion i EU, er den notoriske underudnyttelse af den samlede kvote for alle EU-lande blevet noget mindre, end hvad der tidligere er set. Det er især den nordlige del af Østeuropa, der grundet den milde vinter i december og januar har øget produktionen meget, hvor blandt andet Polen og de baltiske lande ligger med vækstrater omkring de 10 % i forhold til samme periode sidste år.

Ligeledes er den new zealandske mælkeproduktion også steget ret markant. Indvejning ligger ligeledes omkring 10 % over, hvad den gjorde på samme tidspunkt sidste år. I Nord- og Sydamerika har mælkeproduktionen også været stigende.

Konsekvenserne af den stigende mælkeproduktion har været faldende mælkepriser. Det er smør, der har oplevet det største prisfald. Efter at prisen på smør har ligget højere end ostepriisen siden begyndelsen af 2010, er prisen på smørfedt gennem de sidste måneder styrtdykket. Der er frygt for, at smørprisen i EU vil komme under EU's interventionspris.

Priserne på de øvrige produktgrupper har oplevet knap så store fald, men i de seneste uger har der også været fald på verdensmarkedspriserne på sødmælks- og skummetmælkspulver. Priserne på ost ligger mere stabilt.

Efterspørgslen, fra de store mælkeimporterende lande som Kina og Brasilien, er på et stabilt højt niveau, og der er forventning om stigende import. Dette er dog ikke tilstrækkelig til at dæmpe prisfaldene, og der må dermed forventes yderligere prisfald på verdensmarkedet. Dermed er der også risiko for, at der vil komme yderligere sænkninger i mælkeproducenternes afregningspriser igennem sommeren 2012.

Der er dog tegn på en hvis opbremsning i mælkeproduktionen i EU. Grunden er en kombination af de høje priser for slagtekvæg, forringet bytteforhold mellem mælk og foder, samt risiko for tørke i Frankrig og Spanien på grund af manglende nedbør i vinterperioden.

Oksekød

Afregningspriserne for slagtekvæg steg ifølge chefkonsulent K. B. Lind Pedersen, Landbrug og Fødevarer, markant i 1. kvartal 2012 sammenlignet med 4. kvartal 2012 for samtlige kategorier men mindst for ungtyre og mest for stude. Den nedadgående tendens fra de foregående to kvartaler er hermed stoppet, hvilket primært skyldes færre slagtninger i det seneste kvartal, og også i april måned efter de ret store slagtninger af handyr sidst i 2011.

De vejede afregningspriser for alle kategorier var i 1. kvartal 2012 ikke mindre end 12 % højere end kvartalet før. Priserne toppede i februar måned, hvor de lå på et historisk højt niveau. Sammenlignet med samme kvartal i fjor var der tale om prisfremgang for alt slagtekvæg på omkring 15 %. Alle kategorier blev afregnet til højere priser med størst fremgang for ældre køer. Priserne for 2. kvartal ventes stort set at kunne fastholdes. Dog kan ungtyrepriserne komme under pres, da udbuddet af ungtyre i EU ligger ret højt på denne tid af året.

For yderligere information omkring oksekødsmarkedet se "[Markedsnyt for oksekød \(nr. 1, maj 2012\)](#)", der findes på Landbrugsinfo.dk.

Salgsafgrøder

Kornpriserne er i øjeblikket meget svingende, og der er stor usikkerhed omkring priserne på ny høst. Dette skyldes modsatrettede tendenser i de store kornproducerende områder, hvor udbuddet forventes at stige i USA grundet ideelle vejrforhold. Mens der forventes et lavere udbud i EU og Ukraine blandt andet på grund af februarkulden og generelt ugunstigt vejr ved etableringen af afgrøderne i efteråret.

Fodermidler

Den vejledende interne grovfoderpris er 1,00 kr. pr. FE for konventionelt majs og 1,15 pr. FE for græsensilage og 1,40 kr. pr. FE økologisk grovfoder (sammenvægtning af græs og majs). Grovfoderprisen ligger dermed på niveau med, hvad den gjorde sidste år. Der er dog store forskelle på de faktiske omkostninger ved at dyrke en FE grovfoder fra bedrift til bedrift. Den 25. maj 2012 udkommer BusinessCheck, Grovfoder, der vil give et indblik i de faktiske omkostninger ved produktion af grovfoder for en række bedrifter.

Foderbyg handles i øjeblikket i niveauet 160-170 kr. pr. hkg, hvilket er omkring 10-15 kr. højere i forhold til sidste kvartal.

Prisen på sojaskrå er på grund af tørken i Argentina steget markant og handles nu omkring 300 kr. pr. hkg. Prisen på sojaskrå er dermed steget med 50-60 kr. pr. hkg indenfor de sidste to

måneder. Som konsekvens af de stigende sojapriser er prisen på substituerende proteinkilder, som blandt andet rapsskrå, også steget.

Økologiske fodermidler er stadig mærket af store prisstigninger som konsekvens af det reduceret udbud, der er opstået i forbindelse med den italienske proteinskandale. Knapheden på proteinkilder har også trukket prisen på de økologiske foderblandinger op.

Renter

Efter vækstafmatningen i verdensøkonomien omkring årsskiftet 2011/2012 er der i øjeblikket bedre udsigter. Dette gælder især for USA, hvor de seneste vækstnøgletal var bedre end forventet. Selvom udsigterne for EU-landenes økonomi generelt ser en anelse lysere ud end, hvad de gjorde ved årsskiftet 2011/2012, så er billedet dog en anelse mere broget. Hvor der er begyndende positive takter for økonomien i lande som Danmark og Tyskland, så kæmper blandt andet de sydeuropæiske lande, men også England stadigvæk med en dårlig cocktail af meget lav eller direkte negativ vækst og høj gæld. Det skal dog understreges, at selv i de lande, hvor der er positive signaler for økonomien, så er der stadig tale om små fremskridt og forventninger om kun moderat vækst.

Der er dermed intet i de nuværende vækstudsigter og det faktum, at inflationen forsat er aftagende, der skulle tyde på, at renterne vil stige. Derudover er renteniveauet i Danmark også påvirket af den sydeuropæiske gældskrise, hvor investorerne stadig betragter den danske krone som sikker tilflugtsvaluta. Den øgede kapitaltilgang til Danmark er også en væsentlig forklaring på, at de danske renter kan fastholdes på det lave niveau.

På baggrunden af de nyligt overståede valg i Frankrig og Grækenland, hvor befolkningerne valgte politikere, der er erklærede modstandere af EURO-Pagten, kan dette styrke Danmarks rolle som sikker havn for kapitalmarkederne, hvis der drages yderligere tvivl om de nyvalgte regerings gældshåndteringsevne. Dette vil muliggøre yderligere rentesænkninger i Danmark. Det er dog på nuværende tidspunkt for tidligt til at sige, hvor sandsynligt dette scenarie vil være.

Mens rentesatserne stadig forventes at være på uændret lavt niveau, så er bidragssatserne og rentemarginalerne ved udlån til landmænd hævet. Det er forventningerne om yderligere hævelse af disse satser i både 2012 og 2013. Den samlede nettoeffekt for kvægbruget bliver dermed svagt stigende finansieringsomkostninger. Det skal dog understreges, at udviklingen i bidragssatser er meget forskellige fra bedrift til bedrift og afhænger af den enkelte landmands betalingsevne samt den enkelte finansielle institutions bidragspolitik.

Kvægbruget er meget følsomt over for rentestigninger. For den gennemsnitlige mælkeproducent skal en stigning i det generelle renteniveau på et procentpoint modsvares af en stigning i mælkeprisen eller en reduktion i de øvrige driftsomkostninger på 15 øre pr. kg mælk. Rentefølsomheden er stigende med besætningsstørrelsen.

Kvotepris

Ligevægtsprisen på den netop afsluttede kvotebørs forventes at lande på mellem 0,98-1,02 kr. pr. kg mælk. Det er omkring samme niveau som de seneste to kvotebørser. I forhold til majsbørsen 2011 er der her tale om et fald på omkring 1,57 kr. pr. kg mælk.

Den seneste kvotebørs var kendetegnet ved, at der både blev udbudt og efterspurgt lavere mængde end, end tilfældet var på de fem foregående børser.

Hvis der regnes med, at pengene, der bliver bundet i kvote, skal forrentes med 5 %, svarer det til en årlig kvoteomkostning til afskrivninger og forretninger på 37 øre pr. kg mælk for kvote købt på majsbørsen 2012.

I det netop afsluttede kvoteår 2011/12 blev den samlede kvoteudnyttelse på 99,79 % og dermed slipper de danske mælkeproducenter lige netop for at skulle betale superafgift.

Ved det aktuelle kvoteårs start blev landekvoten forhøjet med 1 %. Hvert år, indtil kvoteåret 2014/15, vil der komme tilsvarende forhøjelse af landekvoten. Det sidste år af kvotens levetid vil den nationale kvote ikke blive forhøjet.